

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinuma kopsavilkums par grozīto priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas EURODAC izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (ES) Nr. [.../...] (pārstrādāta versija)

(Šā atzinuma pilns teksts EN, FR un DE valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē <http://www.edps.europa.eu>)

(2013/C 28/03)

1. Ievads

1.1. Apspriešanās ar EDAU

1. 2012. gada 30. maijā Komisija pieņēma priekšlikumu par Eiropas Parlamenta un Padomes regulas par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas EURODAC izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulas (ES) Nr. [.../...] pārstrādāto redakciju (ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm) un pieprasījumu dalībvalstu tiesībsargājošajām iestādēm un Eiropolam veikt salīdzinājumus ar EURODAC datiem tiesībaizsardzības nolūkā un grozītu Regulu (ES) Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (turpmāk tekstā: "Priekšlikums")⁽¹⁾.

2. Komisija nosūtīja Priekšlikumu EDAU 2012. gada 5. jūnijā atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktam. EDAU iesaka iekļaut atsauci uz šo apspriešanos Priekšlikuma preambulā.

3. EDAU izsaka nožēlu, ka Komisijas dienesti nelūdza EDAU sniegt neoficiālus komentārus Komisijai pirms Priekšlikuma pieņemšanas saskaņā ar apstiprināto kārtību attiecībā uz Komisijas dokumentiem, kas skar personas datu apstrādi⁽²⁾.

4. Iekšlietu ministri tika iepazīstināti ar Priekšlikumu Tieslietu un iekšlietu padomē 2012. gada 7.–8. jūnijā, un šobrīd tas tiek apspriests Padomē un Eiropas Parlamentā ar mērķi pieņemt regulu saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru līdz 2012. gada beigām. EDAU atzinums paredzēts kā ieguldījums šajā procedūrā.

7. Secinājumi

87. EDAU atzīmē, ka pēdējo gadu laikā nepieciešamība piekļūt EURODAC datiem tiesībaizsardzības nolūkā ir plaši apspriesta Komisijā, Padomē un Eiropas Parlamentā. Viņš arī saprot, ka pirkstu nospiedumu datu bāzes pieejamība var būt noderīgs papildu instruments noziedzības apkarošanai. Taču EDAU arī atgādina, ka šāda piekļuve EURODAC nopietni ietekmē personu, kuru dati tiek uzglabāti EURODAC sistēmā, personas datu aizsardzību. Lai šāda piekļuve būtu spēkā, tās nepieciešamībai ir jābūt pamatotai ar skaidriem un nenoliedzamiem elementiem, kā arī jāpierāda [datu] apstrādes proporcionalitāte. Tas viss vēl vairāk nepieciešams gadījumā, ja tie skartas personu, kas pieder neaizsargātai grupai, kam nepieciešama aizsardzība, tiesības, kā tas paredzēts priekšlikumā.

88. EDAU ieskatā līdz šim sniegtie pierādījumi, arī ņemot vērā iepriekš aprakstīto specifisko kontekstu, nav pietiekami un atbilstoši šodienas situācijai, lai pierādītu piekļuves EURODAC piešķiršanas tiesībaizsardzības nolūkā nepieciešamību un proporcionalitāti. Jau pastāv virkne tiesisku instrumentu, kas atļauj vienai

⁽¹⁾ COM(2012) 254 final.

⁽²⁾ Pēdējā reize, kad Komisija neoficiāli apspriedās ar EDAU par EURODAC regulas grozījumiem, bija 2008. gadā.

dalībvalstij iepazīties ar citas dalībvalsts rīcībā esošajiem pirkstu nospiedumiem un citiem tiesībaizsardzības datiem. Ir nepieciešams daudz labāks pamatojums, kas kalpotu kā priekšnosacījums piekļuvei tiesībaizsardzības nolūkā.

89. Šajā kontekstā EDAU iesaka Komisijai nodrošināt jaunu ietekmes novērtējumu, kurā tiktu ņemtas vērā visas attiecīgās politikas iespējas un kurā tiktu sniegti pārliecinoši pierādījumi un ticami statistikas dati un būtu ietverts novērtējums no pamattiesību viedokļa.

90. EDAU ir konstatējis vairākas papildu problēmas:

Piemērojami datu aizsardzības tiesību akti

91. EDAU uzsver nepieciešamību nodrošināt skaidrību attiecībā uz to, kā Priekšlikuma noteikumi, kas nosaka datu aizsardzības tiesības un pienākumus, saistīti ar Padomes Pamatlēmumu 2008/977/JHA un arī Padomes Lēmumu 2009/371/JHA (skatīt 4. iedaļu).

Piekļuves tiesībaizsardzības nolūkā nosacījumi

Kā norādīts iepriekš, vispirms ir jāpierāda, ka piekļuve EURODAC tiesībaizsardzības nolūkā kā tāda ir nepieciešama un proporcionāla. Tad ir jāņem vērā šajā atzinumā izteiktie komentāri.

92. EDAU iesaka:

- paskaidrot, ka EURODAC datu nodošana trešām valstīm ir aizliegta arī tādā gadījumā, ja EURODAC dati tiek izmantoti tiesībaizsardzības nolūkā (skatīt 43.–44. punktu),
- papildināt, iekļaujot tiesībaizsardzības nolūku arī attiecībā uz informāciju, kas tiek paziņota datu subjektam (skatīt 45. punktu),
- nepārprotami nodrošināt, ka izraudzīto iestāžu piekļuve EURODAC datiem ir iespējama tikai tiesībaizsardzības nolūkā (skatīt 49. punktu),
- noteikt, ka piekļuvei EURODAC datiem tiesībaizsardzības nolūkā nepieciešams iepriekšējs juridisks pilnvarojums vai vismaz noteikt, ka pārbaudes iestādei jāveic tās pienākumi un uzdevumi neatkarīgi un tā nedrīkst saņemt norādījumus attiecībā uz pārbaudes veikšanu (skatīt 50.–51. punktu),
- papildināt ar kritēriju “nepieciešamība novērst neizbēgamu apdraudējumu, kas saistīts ar nopietniem krimināliem vai teroristiskiem nodarījumiem” kā izņēmuma gadījumu, kas pamato EURODAC datu saņemšanu bez iepriekšējas pārbaudes, ko veikusi pārbaudes iestāde, un noteikt konkrētu laika termiņu *ex-post* pārbaūžu veikšanai (skatīt 53.–54. punktu),
- attiecībā uz piekļuves nosacījumiem papildināt ar nosacījumiem i) iepriekšēja informācijas saņemšana no Vīzu informācijas sistēmas, ii) “pamatotas aizdomas, ka teroristisko vai citu nopietnu kriminālu nodarījumu izdarītājs ir lūdzis patvērumu”, un iii) “būtisks” devums tiesībaizsardzības nolūkā, un paskaidrot, kas tiek saprasts ar “saprātīgs pamatojums” (skatīt 56.–57. punktu),
- aprakstīt apsvērumā tādas situācijas, kas pamato Eiropola tiešu piekļuvi EURODAC Centrālajai vienībai, un noteikt, ka stingrie piekļuves nosacījumi, kas attiecas uz valstu izraudzītajām iestādēm, attiecas arī uz Eiropolu (skatīt 58.–59. punktu),
- nodrošināt, ka uz pirkstu nospiedumu salīdzināšanu tiesībaizsardzības nolūkā jebkurā gadījumā attiecas vismaz tie paši drošības līdzekļi, kas paredzēti Dublīnas regulas vajadzībām (skatīt 62. punktu),
- skaidrāk definēt noteikumus par datu saglabāšanu vai dzēšanu (skatīt 64. punktu),
- paskaidrot, kāda papildu informācija par “pozitīvu iznākumu” tiks paziņota Eiropolam, kad tas nepieciešams (skatīt 65.–66. punktu),
- noteikt precīzu(-s) Aģentūras valdes lūguma mērķi(-us), lai dalībvalstu tiesībsargājošās iestādes veiktu salīdzināšanu ar EURODAC datiem, kā arī tiesībsargājošo iestāžu veiktu datu anonimizāciju pirms to nosūtīšanas Valdei, un atjaunot noteikumus par profesionālo noslēpumu (skatīt 67.–68. punktu),

- nodrošināt EDAU un Eiropola uzraudzības iestādei piekļuvi Aģentūras un Eiropola uzturētajiem ierakstiem, kā arī pienākumu glabāt ierakstus arī regulāras EURODAC pašu veicamās revīzijas veikšanai (skatīt 79. un 85. punktu),
- paskaidrot Eiropola datu apstrādes darbību uzraudzību (skatīt 81. punktu).

Citi noteikumi

93. EDAU iesaka:

- aizstāt “darbības nepārtrauktības sistēmu” ar nepieciešamību nodrošināt darbības nepārtrauktības plānu un noteikt tiesisko pamatu īstenošanas pasākumiem, kas ietvertu šāda plāna modalitātes (skatīt 72. punktu),
- nodrošināt, ka pagaidu vai pastāvīga neiespējamība nodrošināt izmantojamus pirkstu nospiedumus negatīvi neietekmē personas tiesisko situāciju un jebkurā gadījumā ir pietiekams pamatojums, lai atteiktu izskatīt vai noraidītu patvēruma pieteikumu (skatīt 73. punktu),
- nodrošināt saskaņotību starp Aģentūras, dalībvalstu un Eiropola pienākumiem uzturēt datu apstrādes darbību pierakstus un dokumentāciju (skatīt 77. punktu),
- uzlabot noteikumus par datu drošību (skatīt 82. punktu),
- iekļaut EDAU [adresātu sarakstā] Aģentūras gada pārskata saņemšanai (skatīt 83. punktu),
- papildināt 43. pantu ar dalībvalstu un Eiropola pienākumu pastāvīgi atjaunināt informāciju, kas sniegta Komisijai, un noteikt prasību Komisijai padarīt šo informāciju pieejamu dalībvalstīm, Eiropolam un sabiedrībai, izmantojot “pastāvīgi atjauninātu elektronisko publikāciju” (skatīt 86. punktu).

Briselē, 2012. gada 5. septembrī

Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājs

Peter HUSTINX
